

คำถามที่สื่อมวลชน

และประชาชน

ควรถามพรรคการเมือง

แม้ว่าการเมืองจะยังคล้าย ๆ เดิม แต่สังคมไทยได้ก้าวหน้าไประดับหนึ่งแล้ว ดังจะเห็นได้ว่านักการเมืองที่สาธารณะเชื่อว่าไม่ประพฤติดี ถูกรังเกียจ และถูกกีดกันจากบทบาทในรัฐบาล การที่กระบวนการปฏิรูปการเมืองเคลื่อนไปได้บ้าง ที่นักการเมืองหลายคนหลายพรรคไม่ต้องการทำ ก็เพราะกระแสที่ต้องการปฏิรูปการเมืองมีสูงมาก กระแสความต้องการของสาธารณะจึงเป็นเครื่องกำกับพฤติกรรมของนักการเมือง

กระบวนการทางสาธารณะจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนาและปฏิรูปการเมือง กระแสสาธารณะในการเข้ามามีส่วนทางการเมืองนับวันจะสูงขึ้น นักการเมืองควรจะตระหนักรู้ในข้อนี้และปรับพฤติกรรม ตลอดจนการตัดสินใจที่จะนำใครเข้าร่วมไม่ร่วม นักการเมืองหลุดยุคมีแต่จะหลุดออกจากเวทีการเมืองสมัยใหม่ที่สาธารณะมีบทบาทสูง

กระบวนการทางสาธารณะต้องผนวกด้วยการมีความรู้จริงในประเด็นทางการเมือง

การเคลื่อนไหวสาธารณะโดยขาดความรู้จะไม่มีพลังและนำไปสู่ความรุนแรงได้

ความรู้จริงจะช่วยป้องกันความรุนแรงและช่วยให้สำเร็จประโยชน์

เรื่องการเคลื่อนไหวทางสาธารณะนั้นง่ายกว่าการมีความรู้ เพราะถูกกระตุ้นด้วยปัญหา ตัวอย่างความรู้สาธารณะที่ผนวกกับการเมืองคือ กรณีการเลือกตั้งทั่วไปในประเทศอังกฤษ เมื่อยุติสงครามโลกครั้งที่ ๒ ใหม่อีก ขณะนั้นทหารอังกฤษยังถอนกลับเกาะอังกฤษไม่หมด นายกรัฐมนตรีวินสตันเชอร์ชิลเป็นวีรบุรุษที่ช่วยให้อังกฤษชนะสงคราม แต่คนอังกฤษไม่เลือกเชอร์ชิลกลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีทั้งๆ ที่รักเชอร์ชิล เพราะรู้ว่าถ้าเลือกเชอร์ชิลกลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีจะไม่ปล่อยอินเดียเป็นอิสระ อังกฤษจะต้องเข้าไปสู้รบกับอินเดีย ซึ่งจะเสียหายบอบช้ำต่อไปอีก คนอังกฤษเลือกแอตลีมาเป็นนายกรัฐมนตรี ท่านผู้นี้ได้จัดการปล่อยอินเดียเป็นอิสระทันที

เราสามารถแยก**ความรัก**กับประโยชน์ของประเทศชาติได้ด้วย**ความรู้**

ของเราถ้าสาธารณะรู้ว่าเลือกพรรคใดแล้วจะเกิดอะไรกับประเทศชาติได้ ก็คงจะเป็นการดี โดยไม่เอาอารมณ์หรือภาพพจน์ของพรรคเป็นใหญ่ นี่ก็ดูเหมือนจะยังเป็นไปไม่ได้ในสังคมไทย แต่ก็อยากจะกล่าวถึงไว้และเสนอประเด็นบางประเด็นที่สื่อมวลชนและประชาชนน่าจะตั้งคำถามกับพรรคการเมือง

คำถามที่ควรถามพรรคการเมือง

สื่อมวลชนและประชาชนควรตั้งคำถามพรรคการเมืองในเรื่องใหญ่ๆ ๕ เรื่องดังต่อไปนี้

๑. การปฏิรูปการเมือง และปฏิรูประบบราชการ
๒. การปฏิรูปการศึกษา

๓. การแก้ไขความยากจน การกระจายอำนาจ การจัดการทรัพยากร
ธรรมชาติ

๔. การป้องกันความรุนแรง

๕. การแก้ปัญหาเศรษฐกิจระดับบน

ขณะนี้สิ่งที่พูดกันมาก คือปัญหาทางเศรษฐกิจอันตกต่ำลงในช่วงรัฐบาล
บรรหาร เพราะนักลงทุนไม่มั่นใจในรัฐบาล เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ได้รับ ความสนใจ
กันมาก ดังจะเห็นความพยายามที่จะสร้าง “ดรีมทีม” ทางเศรษฐกิจ เรื่องนี้มี
ความสำคัญต่อความอยู่รอดของรัฐบาล จึงไม่ค่อยน่าเป็นห่วงเพราะผู้มีส่วน
ได้ส่วนเสียในเศรษฐกิจส่วนนี้เป็นผู้มีอำนาจที่จะกดดันพรรคการเมือง จึงพูด
ไว้เป็นข้อที่ ๕ และจะไม่พูดถึงต่อไป

สิ่งที่ต้องเป็นห่วงก็คือถ้าสนใจกันเฉพาะเรื่องเศรษฐกิจระดับบนโดยเฉพาะ
ถ้ารัฐบาลใหม่ประสบความสำเร็จในด้านนี้จะเกิดความผยองและละเลยปัญหา
อื่นๆ เช่น ปัญหาของคนข้างล่าง (ข้อ ๓) อันจะนำไปสู่ความขัดแย้งรุนแรง
นองเลือด (ข้อ ๔) และละเลยการปฏิรูปการเมืองและปฏิรูประบบราชการ (ข้อ
๑) และปฏิรูปการศึกษา (ข้อ ๒)

ฉะนั้นสื่อมวลชนและประชาชน นอกเหนือไปจากข้อ ๕ แล้ว จะต้องให้
ความสำคัญตั้งคำถามกับพรรคการเมืองในเรื่องที่สำคัญอีก ๔ เรื่องคือ

๑. พรรคการเมืองมีนโยบายที่จะทำให้เกิดการปฏิรูปการเมือง
และปฏิรูประบบราชการหรือไม่อย่างไร

สิ่งที่ต้องพัฒนาที่เป็นตัวถ่วงประเทศไทยคือระบบการเมืองและระบบ
ราชการ ซึ่งต้องการการปฏิรูปเป็นการด่วน พรรคการเมืองมีนโยบายและ
มาตรการอย่างไรในเรื่องนี้จะทำให้มีการปฏิรูปการเมืองและปฏิรูประบบราชการ
ในการถามไม่ควรถามว่ามีนโยบายหรือไม่เท่านั้น ควรถามต่อว่ามีมาตรการ
อย่างไรที่จะทำให้สำเร็จในเร็ววัน

๒. พรรคการเมืองมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาหรือไม่ อย่างไร

การศึกษาของเราถ้ายังเหมือนเดิมประเทศจิมหลากเดียว สิ่งที่คุณปกครองมีความทุกข์ความกังวลใจที่สุดคือลูกของเขาจะได้เข้าโรงเรียนที่ดีๆ ได้อย่างไร เพราะโรงเรียนที่ดีมีน้อยเกิน พ่อแม่และเด็กต้องลำบากมากเกินไป ต้องกระเสือกกระสนวิ่งเต้นเสียค่าแปะเจี๊ยะ นานาสารพัน ลำบากแทบเลือดตากระเด็น

ทั้งๆ ที่การศึกษาเป็นเรื่องสำคัญแต่ทำไมจึงทำกับประชาชนถึงเพียงนี้

ประชาชนจะต้องรุกรพรรคการเมืองให้มียุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา

ประเทศจะต้องมีโรงเรียนที่ดีอย่างเพียงพอโดยทั่วถึงให้นักเรียนสามารถเรียนได้สะดวก ครูจะต้องได้รับการตอบแทนมากกว่าเดิม และมีคุณภาพสูงขึ้น

การจัดการโรงเรียนจะต้องเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนไปสัมพันธ์กับชุมชน กรมจะต้องปรับตัวเป็นทำงานสร้างความรู้ไปสนับสนุนโรงเรียนและชุมชนไม่ใช่โดยการไปควบคุมเขาแต่ปราศจากความจริง

กระบวนการเรียนรู้อาจต้องปฏิรูปใหม่ให้การเรียนรู้เป็นเรื่องสนุก สร้างให้เกิดการทำเป็น คิดเป็น สร้างความรู้เป็น และมีความเข้มแข็งทางจริยธรรมที่จะขาดเสียมิได้คือระบบการเงินเพื่อการศึกษา ต้องมีการศึกษาวิจัยให้รู้ว่าประเทศไทยมีรายได้ทั้งหมดปีละเท่าไร (ทั้งในระบบและนอกระบบ) และตกลงกันให้ได้ว่าสังคมไทยจะใช้เงินปีละกี่เปอร์เซ็นต์ของรายได้เพื่อการศึกษา และกำหนดวิธีใช้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดที่จะเกิดการปฏิรูปการศึกษา

ภายใน ๑๒ ปี ประเทศไทยควรจะออกกฎหมายปฏิรูปการศึกษาที่ดีๆ สักหนึ่งฉบับเพื่อผนวกมาตรการต่างๆ ที่จำเป็นไว้เป็นเครื่องมือปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จโดยเร็ววัน

สื่อมวลชนและประชาชนควรถามพรรคการเมืองว่ามีนโยบายที่จะออกกฎหมายปฏิรูปการศึกษาหรือไม่ ถ้ามีใจความสำคัญในกฎหมายนี้มีอะไรบ้าง

๓. พรรคการเมืองมีนโยบายที่จะแก้ปัญหาความยากจน-กระจายอำนาจ และการจัดการทรัพยากรหรือไม่ อย่างไร

ความยากจนและช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวยเป็นปัญหาใหญ่ที่ไม่เคยแก้ตก และจะเป็นชนวนนำไปสู่ความขัดแย้งรุนแรงในอนาคต จะต้องแก้ไขให้ได้ ถ้าถามพรรคการเมืองว่ามีนโยบายแก้ปัญหาความยากจนหรือไม่ ทุกพรรคจะตอบว่ามี อย่าพอใจเพียงเท่านั้น และอย่าพอใจคำตอบแต่เพียงว่าจะพุงราคาขาย ราคาข้าว ราคามันสำปะหลัง เพราะสิ่งเหล่านี้พุ่งตกกันมาตลอด แต่แก้ปัญหาไม่ได้จริง

ปัญหาความยากจนเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง ต้องกระจายอำนาจไปให้ประชาชนมีอำนาจการตัดสินใจในเรื่องทรัพยากร ต้องหนุนให้ชุมชนรวมตัวกันและสามารถจัดการเรื่องของเขาเองให้ได้มากที่สุดไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ เรื่องการศึกษา สาธารณสุข และทรัพยากรธรรมชาติ จะต้องมีการออกกฎหมายรับรองสิทธิของชุมชนในการจัดการที่ดิน ป่าไม้ แหล่งน้ำ โดยสิ่งต่างๆ เหล่านี้ยังเป็นของรัฐ แต่ชุมชนเป็นผู้จัดการให้เกิดประโยชน์ทั้งในแง่อนุรักษ์เพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม และการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

อย่ากลับไปทะเลาะกันเรื่อง ส.ป.ก. ๔-๐๑ (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม) แบบเก่าๆ อีกเลย ขณะนี้เรามีความรู้ที่จะทำได้ดีกว่านั้นโดยไม่ต้องมานั่งทะเลาะกันอีกแล้ว

๔. พรรคการเมืองมีนโยบายในการป้องกันความรุนแรงอย่างไร

ความขัดแย้งรุนแรงนองเลือดจะเกิดใน ๒ เรื่องใหญ่ๆ คือ

(๑) **เรื่องคนจนและการแย่งชิงทรัพยากรในชนบท** เรื่องคนจนและการแย่งชิงทรัพยากรชนบทเป็นไปอย่างรุนแรงขณะที่แก้ปัญหา ยังไม่ได้ คนจนจะชุมนุมและเดินขบวนซ้ำแล้วซ้ำอีก ควรศึกษาวิธีแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี ถ้าบอกว่าจะแก้โดยถือหลักกฎหมายเป็นใหญ่แล้ว รับรองนองเลือดแน่ เพราะมีกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมอยู่ถ้าตอกย้ำการใช้กฎหมายเช่นนั้นราษฎรตายลูกเดียว

ควรจะต้องใช้หลักการหลายหลัก ทั้งนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และการจัดการ ที่สำคัญต้องมีความเมตตาและมีปัญญาจึงจะแก้ปัญหาได้

(๒) **ความขัดแย้งทางการเมือง** ความขัดแย้งใหญ่คือความขัดแย้งระหว่างเมืองกับชนบท ชนบทจนและอยู่ในระบบอุปถัมภ์ก็จะเลือกผู้แทนอย่างที่เขาเลือก นักการเมืองที่ชาวชนบทเลือกก็จะไม่เป็นที่ถูกใจสื่อมวลชนและคนชั้นกลางในเมือง นักการเมืองก็จะอ้างว่ามาโดยถูกต้องตามกฎหมาย เคยมีนักการเมืองชวนราษฎรว่า “พวกเราสักแสนคนยกไปชดกับพวกในกรุงเทพฯ” การยุยงให้ราษฎรเกลียดชังกันเป็นพวกๆ ภาคๆ จะนำไปสู่ความรุนแรงได้ ควรจดเว้นเสีย

ท่ามกลางความขัดแย้งต่างๆ ประเทศต้องการทักษะในการแก้ปัญหา ความขัดแย้งด้วย**สันติวิธี** ขณะนี้มีมหาวิทยาลัยบางแห่งและสมาคมมั่นคงแห่งชาติพยายามส่งเสริมการศึกษาด้าน**สันติวิธี** แต่ยังไม่เพียงพอ รัฐบาลยังไม่เคยมีนโยบายเรื่องนี้ **ควรถามพรรคการเมืองว่ามีนโยบายด้านสันติวิธีอย่างไร**

ข้างบนเป็นเพียงตัวอย่างบางข้อที่สื่อมวลชนและประชาชนควรถามพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องทำการบ้านให้ดีภายในปีครึ่ง หลังเลือกตั้งเดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๙ ถ้าการเมืองยังล้มเหลวอีก น่ากลัวจะเกิดเรื่องใหญ่ ฉะนั้นนักการเมืองและพรรคการเมืองจะต้องทำให้ดี ที่สำคัญจะต้องเปลี่ยนโจทย์เสียใหม่ จากสิทธิของพรรคใดกลุ่มใดจะได้เป็นรัฐมนตรี มาเป็นว่าเป็น**สิทธิของบ้านเมืองที่จะได้คนดีที่สุดมาบริหารบ้านเมือง**ควรมีรัฐมนตรีประจำกระทรวงแต่น้อยเพราะการแก้ปัญหาเป็นกระทรวงๆ เป็นกรมๆ นั้นล้มเหลวแล้วต้องคิดวิธีการใหม่ๆ เช่น รัฐมนตรีที่จะแก้ปัญหาของภาครัฐมนตรีที่จะแก้ปัญหาเรื่องที่สำคัญๆ เช่น การจราจรในกรุงเทพฯ เรื่องสตรีและเด็ก ฯลฯ โดยพยายามหาแง่มุมทางกฎหมาย ออกกฤษฎีกาโอนหน่วยงานต่างๆ ที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหามาขึ้นกับรัฐมนตรีนั้นๆ เป็นการชั่วคราวเพื่อรวมพลังแก้ปัญหาให้ได้ เป็นต้น ไม่ใช่ทำอย่างเดิมไปเรื่อยๆ

เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องยากๆ ทั้งสิ้น จำเป็นต้องร่วมมือกันเพื่อแก้ปัญหาของบ้านเมืองให้ได้ ถ้ายังเอาแต่ขัดแย้งขัดขาน แย่งชิงอำนาจและผลประโยชน์ รับรองเงื้อมมือเดี๋ยว

ดังที่กล่าวข้างต้นเรื่องบ้านเมืองอย่าปล่อยให้เป็นเรื่องของนักการเมืองเท่านั้นไม่ได้ นักวิชาการ สื่อมวลชน องค์กรเอกชน ผู้นำชุมชน ภาคธุรกิจ และข้าราชการจะต้อง**แสวงหาความรู้ดีประเด็นให้แตกต่างเรื่องอะไรจะต้องแก้ไขอย่างไร**ถ้ามีความรู้ที่ชัดเจนแล้วการเคลื่อนไหวทางสาธารณะเพื่อตรวจสอบกำกับ และสนับสนุนการเมืองเป็นเรื่องไม่ยาก

การเคลื่อนไหวโดยปราศจากความรู้เป็นความว่างเปล่า เคลื่อนไม่ขึ้นหรือเคลื่อนขึ้นในยามวิกฤตก็นำไปสู่ความรุนแรง ที่ร้ายคือรุนแรงแล้วยังแก้ปัญหาไม่ได้อีก เช่น ในกรณีพฤษภาคม ๒๕๓๕ ฉะนั้นการสร้างความรู้ ดี ประเด็นให้แตกต่างจึงสำคัญยิ่งนัก

ในยามที่มหาวิทยาลัยมีความอ่อนแอทางวิชาการ ไม่สามารถสร้างความรู้ได้เพียงพอและทันต่อการใช้งานเพราะระบบราชการ องค์กรที่เป็นอิสระในการสนับสนุนการสร้างความรู้ได้รวดเร็ว เช่น **สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)** จึงมีความจำเป็นยิ่งนักความเป็นอิสระสำคัญสำหรับการสร้างความรู้ การเมือง และสาธารณะต้องช่วยกันดูแลอย่าให้สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นระบบราชการใช้ความเคยชินในระบบราชการไปใช้อำนาจทำให้ **สกว.** ไม่เป็นอิสระอันจะทำให้ประเทศฉิบหายเพราะขาดความรู้เข้าไปอีก และเป็นการผิดกฎหมาย **สกว.** ก็ยังไม่เพียงพอภาคธุรกิจควรให้ความสนใจในการตั้งองค์กรเพื่อการสร้างความรู้ให้มาก ในสหรัฐอเมริกาเมืองค์กรอย่างนี้มากมาย มูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์, ฟอร์ด, คาร์เนกี ฯลฯ ประมาณ ๘๐,๐๐๐ องค์กร ทำการสร้างความรู้ที่มีความสำคัญยิ่ง ช่วยให้เกิดความเจริญ

รัฐบาลหลังเลือกตั้งควรจะทำออกกฎหมายตั้งกองทุนที่เป็นอิสระในการสร้างความรู้เพิ่มขึ้นอีก เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องที่ควรถามนักการเมืองอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจจะไม่มีอยู่ในหัวผู้ถามและผู้ตอบ เพราะเราไม่เห็นความสำคัญของความรู้

แต่ที่จริงความรู้มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่เราทะเลาะกันมากเพราะขาดความรู้ ถ้ามีความรู้จะไม่ทะเลาะกันมาก เพราะความรู้ช่วยให้เห็นตรงกันได้ง่าย

สาธารณะที่ถูกต้องอาวุธด้วยความรู้คือกุญแจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย และจะช่วยให้เราแก้ปัญหาต่างๆ ได้โดยรวดเร็ว ด้วยสันติวิธี